

تقویم تاریخ دفاع مقدس

(نبرد خونین در جزابه)

www.ketab.ir

عنوان و نام پدیدآور:	تقویم تاریخ دفاع مقدس، تهیه و تدوین مرکز پژوهشهای دفاع مقدس نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی؛ تألیف: نبی کریمی و فرهاد بهروزی؛ [ویرایشگر حمیدرضا هدایت عیدی، شجاع‌الدین فلاح‌دوست].
مشخصات نشر:	تهران: مرکز اسناد انقلاب اسلامی، ۱۳۸۴.
مشخصات ظاهری:	۶۰ ج: مصور، نقشه، نمونه، عکس.
فروست:	مرکز اسناد انقلاب اسلامی. ۳۷۲: ۳۸۰؛ ۴۰۹؛ ۴۴۵؛ ۴۸۶؛ ۵۰۴؛ ۵۲۸؛ ۵۴۲؛ ۵۶۰؛ ۵۶۸؛ ۶۰۶؛ ۶۲۳؛ ۶۳۷؛ ۶۵۳؛ ۶۷۱؛ ۶۹۰؛ ۶۹۸؛ ۷۴۵
شابک:	دفاع مقدس: ۱۷؛ ۲۸؛ ۲۹؛ ۳۰؛ ۳۲؛ ۳۳؛ ۳۴؛ ۳۵؛ ۳۶؛ ۳۷؛ ۳۸؛ ۳۹؛ ۴۰؛ ۴۱؛ ۴۲؛ ۴۳؛ ۴۵
	(دوره): ۹۴۰-۹۴۴-۹۴۸؛ ۹۴۹-۹۵۳-۹۵۷
	۱۴۱۰۰۰ ریال (گالینگور: ج. ۱۸)، ۴۹۴-۴۹۹-۵۰۴-۵۰۹-۵۱۴-۵۱۹-۵۲۴-۵۲۹-۵۳۴-۵۳۹-۵۴۴-۵۴۹-۵۵۴-۵۵۹-۵۶۴-۵۶۹-۵۷۴-۵۷۹-۵۸۴-۵۸۹-۵۹۴-۵۹۹-۶۰۴-۶۰۹-۶۱۴-۶۱۹-۶۲۴-۶۲۹-۶۳۴-۶۳۹-۶۴۴-۶۴۹-۶۵۴-۶۵۹-۶۶۴-۶۶۹-۶۷۴-۶۷۹-۶۸۴-۶۸۹-۶۹۴-۶۹۹-۷۰۴-۷۰۹-۷۱۴-۷۱۹-۷۲۴-۷۲۹-۷۳۴-۷۳۹-۷۴۴-۷۴۹-۷۵۴-۷۵۹-۷۶۴-۷۶۹-۷۷۴-۷۷۹-۷۸۴-۷۸۹-۷۹۴-۷۹۹-۸۰۴-۸۰۹-۸۱۴-۸۱۹-۸۲۴-۸۲۹-۸۳۴-۸۳۹-۸۴۴-۸۴۹-۸۵۴-۸۵۹-۸۶۴-۸۶۹-۸۷۴-۸۷۹-۸۸۴-۸۸۹-۸۹۴-۸۹۹-۹۰۴-۹۰۹-۹۱۴-۹۱۹-۹۲۴-۹۲۹-۹۳۴-۹۳۹-۹۴۴-۹۴۹-۹۵۴-۹۵۹-۹۶۴-۹۶۹-۹۷۴-۹۷۹-۹۸۴-۹۸۹-۹۹۴-۹۹۹-۱۰۰۰
یادداشت:	جلد اول و چهارم، پنجم، ششم، هفتم، چهاردهم، پانزدهم، هجدهم مجموعه حاضر
یادداشت:	تألیف فرهاد بهروزی است.
یادداشت:	جلد یازدهم، دوازدهم، پانزدهم، شانزدهم، هجدهم مجموعه حاضر تألیف نبی کریمی است.
یادداشت:	جلد دوم، سوم، هفتم، هشتم، نهم، دهم، شانزدهم و هفدهم توسط مرکز پژوهش‌های دفاع مقدس نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، به کوشش سعید پورداراب تهیه شده است.
یادداشت:	نمایه.
یادداشت:	کتابنامه.
موضوع:	جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷-سانشمار.
شناسه افزوده:	ایران. ارتش نیروی زمینی. مرکز پژوهش‌های دفاع مقدس.
شناسه افزوده:	مرکز اسناد انقلاب اسلامی.
شناسه افزوده:	ایران. ارتش نیروی زمینی. معاونت عملیات.
رده‌بندی کنگره:	DSR ۱۶۰۴ ۷ ۱۳۸۴
رده‌بندی دیویی:	۹۵۵ / ۰۸۴۳۰۲
شماره کتابشناسی ملی:	۳۰۳۹۵-۸۴ م.

انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

عنوان: تقویم تاریخ دفاع مقدس (نبرد خونین در جزایه)

تألیف: نبی کریمی و فرهاد بهروزی

نوبت چاپ: اول، بهار ۱۳۹۰ شمارگان: ۲۰۰۰

قیمت جلد شومیز: ۱۳۰۰۰ تومان قیمت جلد گالینگور: ۱۴۱۰۰ تومان

حروف چینی و لیتوگرافی: انتشارات مرکز اسناد انقلاب اسلامی

چاپ و صحافی: چاپخانه مرکز اسناد انقلاب اسلامی

شابک (جلد هجدهم) ۹۷۸-۹۶۴-۴۱۹-۴۹۴-۸

ISBN 978-964-419-494-8

شابک دوره: ۰۹۴-۰۰-۴۱۹-۹۶۴-۹۷۸

ISBN 978-964-419-094-0

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، ترسیده به میدان قدس، روبه روی پمپ بنزین اسدی، پلاک ۱۹۵۴.
مرکز اسناد انقلاب اسلامی، صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۸۹۶ تلفن: ۲۲۲۱۱۱۹۴ تلفکس: ۲۲۲۱۱۱۷۴

www.irde.ir

فهرست مطالب

۹		مقدمه
۱۱		پیشگفتار
۲۳		حوادث و رویدادهای یکم بهمن ۱۳۶۰
۴۷		حوادث و رویدادهای دوم بهمن ۱۳۶۰
۶۳		حوادث و رویدادهای سوم بهمن ۱۳۶۰
۸۵		حوادث و رویدادهای چهارم بهمن ۱۳۶۰
۱۱۳		حوادث و رویدادهای پنجم بهمن ۱۳۶۰
		دستورالعمل نیروی هوایی (پشتیبانی نزدیک و ترابری هوایی)
۱۳۳		حوادث و رویدادهای ششم بهمن ماه ۱۳۶۰
۱۵۱		حوادث و رویدادهای هفتم بهمن ۱۳۶۰
		دستور جزء به جزء نذاجا (تشکیل قرارگاه گیلانغرب)
۱۷۹		حوادث و رویدادهای هشتم بهمن ۱۳۶۰
۱۹۷		حوادث و رویدادهای نهم بهمن ۱۳۶۰
۲۱۵		حوادث و رویدادهای دهم بهمن ۱۳۶۰
۲۳۹		حوادث و رویدادهای یازدهم بهمن ۱۳۶۰
۲۷۱		حوادث و رویدادهای دوازدهم بهمن ۱۳۶۰
۲۸۷		حوادث و رویدادهای سیزدهم بهمن ۱۳۶۰
		تهیه‌ی طرح اولیه عملیات کربلای ۲ (فتح المبین)
۳۱۱		حوادث و رویدادهای چهاردهم بهمن ۱۳۶۰

تصویب و ابلاغ طرح اولیه عملیات کربلای ۲ (فتح المبین) به یگان‌های ذیربط

حوادث و رویدادهای پانزدهم بهمن ۱۳۶۰ ۳۴۳

تهیه و ابلاغ دستورالعمل روش ادغام نیروهای ارتشی و سپاهی به یگان‌های ذی‌ربط با امضاء فرماندهی نیروی زمینی ارتش

حوادث و رویدادهای شانزدهم بهمن ۱۳۶۰ ۳۷۹

حوادث و رویدادهای هفدهم بهمن ۱۳۶۰ ۳۸۷

شرح عملیات علی (ع) و دفع تک دشمن به تنگ چزابه و پدافند گردان ۱۲۵ لشکر ۱۶ زرهی و سپاه پاسداران از تنگ چزابه و متن سخنرانی سرهنگ ۲ مخبری در حضور حضرت امام

حوادث و رویدادهای هجدهم بهمن ۱۳۶۰ ۴۲۱

حوادث و رویدادهای نوزدهم بهمن ۱۳۶۰ ۴۴۵

حوادث و رویدادهای بیستم بهمن ۱۳۶۰ ۴۷۵

حوادث و رویدادهای بیست و یکم بهمن ۱۳۶۰ ۵۰۳

حوادث و رویدادهای بیست و دوم بهمن ۱۳۶۰ ۵۳۷

حوادث و رویدادهای بیست و سوم بهمن ۱۳۶۰ ۵۵۳

حوادث و رویدادهای بیست و چهارم بهمن ۱۳۶۰ ۵۷۳

حوادث و رویدادهای بیست و پنجم بهمن ۱۳۶۰ ۵۹۱

حوادث و رویدادهای بیست و ششم بهمن ۱۳۶۰ ۶۱۹

حوادث و رویدادهای بیست و هفتم بهمن ۱۳۶۰ ۶۳۹

حوادث و رویدادهای بیست و هشتم بهمن ۱۳۶۰ ۶۵۹

ابلاغ طرح عملیاتی علی (ع) توسط قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب به یگان‌های ذیربط در رابطه با تک یگان‌های خودی به ارتفاعات نبه و خاکریز اول دشمن در تنگ چزابه
پدافند از تنگ چزابه

حوادث و رویدادهای بیست و نهم بهمن ۱۳۶۰ ۶۸۹

حوادث و رویدادهای سیام بهمن ۱۳۶۰ ۷۱۷

نمایه ۷۳۳

مقدمه

همچنان که پیروزی انقلاب اسلامی جهانیان را به حیرت و شگفتی واداشت، پیروزی‌ها و موفقیت‌های رزمندگان اسلام در جبهه جنگ نیز در طول دفاع مقدس اسباب تعجب همگان را فراهم نمود. در حقیقت دفاع مقدس یکی از جلوه‌های بروز نیرو و توان انقلاب اسلامی بود که ضمن مقاومت در مقابل متجاوز، پیام انقلاب اسلامی را نیز به گوش جهانیان رسانید.

بهمن سال ۱۳۶۰ شاهد یکی از هولناک‌ترین پیکارهای رزمندگان اسلام با نیروهای بعثی بود؛ نبرد خونین در جزابه که یکی از نابرابرترین مصاف‌های قوای ایرانی با ارتش صدام بود.

ارتش متجاوز عراق که پانزده ماه بعد از شروع جنگ بستان را از دست داده بود بار دیگر خواست تا مناطق آزاد شده را تصرف کند. لذا صدام حسین خود شخصاً در منطقه جنگی حضور یافت و فرماندهی عملیات را به عهده گرفت. شمار نیروهای دشمن در این عملیات به قدری زیاد بود که به تعبیر یکی از شهدا «صدام با تدارکی که دیده بود حق داشت... [این] ادعا را قبل از حمله بکند و بگوید که من بستان را گرفتم». اما رزمندگان اسلام در این عملیات با یک گردان در جزابه جلوی حمله‌ی ۱۲ گردان کماندویی عراق را سد کردند و اجازه ندادند ادعای صدام جامه‌ی عمل بپوشد. به تعبیر امام خمینی پیروزی در نبرد خونین جزابه «با قدرت ایمانی و با قدرت اسلامی» حاصل شد و باعث برباد رفتن افکار غلط دشمنان گردید.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی در راستای ثبت و ضبط رشادت‌های رزمندگان اسلام

در طول دوران دفاع مقدس و تحقق طرح عظیم و کلان نگارش تاریخ انقلاب اسلامی به انتشار این کتاب اقدام کرده است. در پایان با تقدیر فراوان از فراهم‌آوردندگان این کتاب از همکاران پرتلاش در معاونت محترم انتشارات قدردانی می‌شود.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی

www.ketab.ir

پیشگفتار

همان گونه که پیش تر بیان گردید، با توجه به قرائن و شواهد تک دشمن، نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران طرح عملیات دفاعی ابوذر را در خرداد ماه ۵۹ تهیه و به یگان‌های خود ابلاغ نمود و متعاقب آن در ۳۰ آبان ماه ۵۹ با توجه به شرایط جدید به وجود آمده طرح عملیاتی بدر را صادر نمود. تدبیر به کار رفته در طرح این بود که این عملیات شامل دو قسمت کلی باشد: قسمت اول هدایت پدافند داخلی در مناطق آذربایجان غربی، کردستان و کرمانشاه به منظور پاکسازی عوامل مسلح و مزدور داخلی با لشکرهای ۲۸، ۶۴ و عناصر و یگان‌هایی از تیپ ۲۳ نوهد، هوانیروز، لشکر ۸۱ زرهی و سایر یگان‌های ارتش جمهوری اسلامی ایران با همراهی سپاهیان پاسدار، نیروهای عشایر و شبه‌نظامی مناطق. در قسمت دوم طرح هدایت عملیات منظم علیه عراق با به کار بردن لشکر ۱۶، ۹۲، ۸۱، ۲۱ و ۷۷ و سایر یگان‌ها و نیروهای پاسدار و مردمی منظور گردیده بود.

اساس عملیات علیه نیروهای دشمن شامل: متوقف نمودن و سد کردن تعرض دشمن در مقدم‌ترین مواضع مناسب، سپس وارد کردن تلفات و خسارات عمده و جزئی همه‌جانبه از جناحین و عمق جبهه به سازمان رزمی و تدارکاتی دشمن به منظور تضعیف او در منطقه و کاهش توانایی‌های رزمی متجاوز با هدایت عملیات چریکی، حملات محدود شبانه و روزانه، حملات مداوم آتش توپخانه و بمباران‌های

هوایی و در نهایت هدایت عملیات تعرضی در دزفول (خطرناک‌ترین معبر وصولی^۱ دشمن) و توسعه‌ی آن در سایر مناطق به منظور انهدام و نابودی نیروهای دشمن در داخل کشور و در نتیجه آزاد کردن مناطق اشغالی و ترمیم خط مرز بین‌المللی... بود.

در زمانی که طرح مذکور منتشر شد شاید در خوش‌بینانه‌ترین حالت و با توجه به توان رزمی طرفین و وضعیت عدیده ایجاد شده برای ارتش ایران، باور کلی بر این بود که در حد عملیات محدود و فرسایشی جنگ ادامه می‌یابد ولی برابر طرح مذکور ارتش جمهوری اسلامی ایران با پشت سر گذاردن ۱۸ ماه جنگ مداوم و با قبول تلفات و ضایعات در طول مدت مذکور در دو جبهه داخلی و خارجی با همان نفرات باقی‌مانده از پاک‌سازی‌های بدو انقلاب، در پی اجرای طرح‌های پیش‌بینی شده‌ی خود با همکاری نیروهای سیاه بود و در این راستا علیرغم همه‌ی خستگی‌های جسمی و کمبودها و با الهام از مقتدای خود حضرت حسین (ع) و با یاری نیروهای بسیج مردمی، که در موقعیت‌های خاص به یاری می‌شتافتند و با حضور خود طراوت و شادابی را به جبهه می‌آوردند، عملیات عظیمی را به اجرا گذارد و رفتن به‌سوی مرز را شتاب بخشید و گام در مراحل نهایی یعنی عملیات تعرضی در دزفول نهاد. به همین منظور در این ماه جبهه‌های جنوب و حتی غرب شاهد تلاش گسترده برای اجرای فتحی مبین بود و در این راستا در سیزدهمین روز بهمن طرح عملیات فتح‌المبین تهیه و در روز بعد از آن به یگان‌های ذینفع ابلاغ گردید. در روز هفدهم بهمن چزابه این نقطه‌ی حساس مورد یورش و هجوم وحشیانه دشمن قرار گرفت و حتی صدام به منطقه آمد تا نفراش را ترغیب به فتح مجدد بستان نماید، ولی با مقاومت دلیرانه و ده روزه‌ی یگان‌هایی از لشکر ۹۲ و ۱۶ زرهی و یگانی از سپاه پاسداران، بستان از تاراج مصون ماند و هجوم دشمن در آغاز راه بستان یعنی چزابه به شکست انجامید و حماسه‌ی این مقاومت برگی شد زرین بر تارک بهمن. به هر حال بهمن ۱۳۶۰ ماهی

۱. اساتید و پیشکوتان شاغل در پژوهشگاه علوم و معارف دفاع مقدس خطرناک‌ترین معابر را در منطقه‌ای باز و بدون عارضه محدودکننده جنوب خوزستان که فضای مانور بیشتری داشته و دشمن را در خود جای می‌دهد و به سمت مرکز استان هدایت می‌شود می‌دانند.

بود که در آن گام‌های بزرگی به سوی مرز برداشته شد.

معرفی نویسندگان

۱- سرتیپ ۲ ستاد فرهاد بهروزی: متولد سال ۱۳۲۷ در تهران که پس از اخذ دیپلم ریاضی از دبیرستان مروی در تاریخ ۱۳۴۷/۷/۱ وارد دانشکده‌ی افسری گردید و در یکم مهرماه ۱۳۵۰ با درجه‌ی ستواندومی رسته‌ی پیاده فارغ‌التحصیل شد. وی دوره‌های مقدماتی رسته‌ای پیاده، چتربازی، مربی پرش سقوط آزاد، زبان انگلیسی، موشک‌انداز تاو، دوره‌ی عالی و دانشکده فرماندهی و ستاد را پشت سر نهاده و برای انجام مأموریت‌های مختلف به کشورهای عمان، انگلیس، ترکیه، پاکستان و هند اعزام گردیده است. مشاغل فرماندهی را از فرمانده دسته‌های پیاده تا جانشینی و فرماندهی لشکر ۲۳، جانشین فرماندهی قرارگاه غرب و جانشین معاون آموزشی فرماندهی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران را در کارنامه دارد. حضور بیش از ۱۳۰ ماه در مناطق مختلف عملیاتی جنوب، غرب و شمال غرب، در مأموریت‌های مختلف پاکسازی و جنگ تحمیلی در معیت تیپ ۵۵ هواپرد شیراز، تیپ ۱ لشکر ۲۱ حمزه و لشکر ۲۳ نیروی مخصوص و قرارگاه غرب، همچنین شرکت در عملیات فتح‌المبین، بیت‌المقدس، آزادسازی سوسنگرد، عملیات شهید مدنی، قنادر، والفجر ۱ و چند عملیات کوچک و بزرگ دیگر از افتخارات کارنامه‌ی خدمتی ایشان است.

۲- سرتپ ۲ ستاد نبی کریمی، متولد سال ۱۳۲۷ در تهران که پس از اخذ دیپلم ریاضی از دبیرستان نظام تهران در تاریخ ۱۳۵۰/۵/۲۶ وارد دانشکده‌ی افسری شد و در سال ۱۳۵۳ با درجه‌ی ستواندومی و رسته‌ی پیاده فارغ‌التحصیل گردید. در طول خدمت، دوره‌های مقدماتی و عالی پیاده، جنگ‌های شیمیایی - میکروبی - هسته‌ای، رنج‌ر و چترباز و دوره‌ی دانشکده‌ی فرماندهی و ستاد را با موفقیت طی نمود. نامبرده در طول ۳۳ سال خدمت خود مشاغل فرماندهی را از فرماندهی دسته موشک تاو، تا فرمانده لشکر ۲۱ حمزه سیدالشهداء (ع) آذربایجان (به مدت شش سال) تجربه نموده است.

وی با بیش از ۱۲۰ ماه حضور در مناطق مختلف عملیاتی جنوب، غرب و شمال غرب، در عملیات‌های متعدد از جمله عملیات الله اکبر، طریق القدس، فتح المبین، بیت المقدس، رمضان، خیبر و مرصاد حضور فعال داشته است.

فعالیت‌های مرکز پژوهش‌های دفاع مقدس تا به امروز:

مجلدهمین جلد از مجموعه‌ی «تقویم تاریخ دفاع مقدس» با نام «نبرد خونین در جزابه» شامل مشروح حوادث روزانه‌ی بهمن ماه ۱۳۶۰ در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران در این کتاب تقدیم خوانندگان و پژوهشگران می‌گردد.

این کتاب نیز مانند مجلدات گذشته حاصل تلاش امیران بازنشسته و فرماندهان زمان جنگ با حمایت کار گروهی و جمعی کارکنان پایور و وظیفه‌ی مرکز پژوهش‌های دفاع مقدس نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. لازم به توضیح است که تا زمان چاپ جلد هجدهم، گردآوری و تدوین مشروح حوادث ۷۹ ماه جنگ از ۵۹/۶/۱ تا ۱۳۶۵/۱۲/۲۹ در ۷۸ جلد کتاب با عناوین فرعی به شرح زیر انجام گرفته است.

جلد	موضوع	نام کتاب	مؤلف	تعداد صفحات	تاریخ تألیف	نوبت چاپ
۱	شرح حوادث شهرپور ۵۹	آخرین روزهای صلح	امیرفرهاد بهروزی	۴۹۸	۱۳۸۲/۱۲/۲۶	اول - تابستان ۱۳۸۴
						دوم - تابستان ۱۳۸۶
۲	شرح حوادث مهر ۵۹	غرش توپ‌ها	امیر سعید پورداراب	۶۰۱	۱۳۸۲/۱۲/۲۶	اول - زمستان ۱۳۸۴

دوم - زمستان ۱۳۸۵						
اول - تابستان ۱۳۸۵	۱۳۸۳/۶/۸	۶۶۲	امیر سعید پورداراب	پلهای تسخیرناپذیر	شرح حوادث آبان ۵۹	۳
دوم - زمستان ۱۳۸۵						
اول - زمستان ۱۳۸۵	۱۳۸۳/۶/۸	۷۰۷	امیر فرهاد بهروزی	تثبیت متجاوز	شرح حوادث آذر ۵۹	۴
اول - تابستان ۱۳۸۶	۱۳۸۳/۱۲/۱۶	۵۴۹	امیر فرهاد بهروزی	گامهای نخستین	شرح حوادث دی ۵۹	۵
اول - پاییز ۱۳۸۶	۱۳۸۳/۱۲/۱۶	۱۰۴۵	امیر فرهاد بهروزی	گام بسر بام میمک	شرح حوادث بهمن ۵۹	۶
اول - بهار ۱۳۸۷	۱۳۸۳/۱۲/۱۶	۱۳۸۲	امیر سعید پورداراب	بر فراز رقایبه	شرح حوادث اسفند ۵۹	۷
اول - تابستان ۱۳۸۷	۱۳۸۳/۱۲/۱۶	۱۷۶۴	امیر سعید پورداراب	بر فراز آسمانها	شرح حوادث فروردین ۶۰	۸
اول - تابستان ۱۳۸۷	۱۳۸۴/۳/۳۰	۴۸۸	امیر سعید پورداراب	ضربههای پی در پی	شرح حوادث اردیبهشت ۶۰	۹
اول - تابستان	۱۳۸۴/۳/۳۰	۵۰۹	امیر سعید پورداراب	عزل بنی صدر سر آغاز یک	شرح حوادث خرداد ۶۰	۱۰

۱۳۸۷				تحول		
اول - زمستان ۱۳۸۶	۱۳۸۴/۳/۳۰	۴۷۵	امیر نبی کریمی	آزادی نوسود	شرح حوادث تیر ۶۰	۱۱
دوم - تابستان ۱۳۸۸						
اول - بهار ۱۳۸۸	۱۳۸۴/۷/۳۰	۹۸۸	امیر نبی کریمی	فاتحین کرخه کور	شرح حوادث مرداد ۶۰	۱۲
اول - تابستان ۱۳۸۸	۱۳۸۴/۷/۳۰	۷۶۹	امیر فرهاد بهروزی	بوسوی بستان	شرح حوادث شهریور ۶۰	۱۳
اول - پاییز ۱۳۸۸	۱۳۸۴/۷/۳۰	۶۸۲	امیر فرهاد بهروزی	شکست حصر	شرح حوادث مهر ۶۰	۱۴
اول - زمستان ۱۳۸۸	۱۳۸۴/۱۰/۱۳	۶۳۹	امیر فرهاد بهروزی - نبی کریمی	فروغ فتح	شرح حوادث آبان ۶۰	۱۵
اول - تابستان ۱۳۸۹	۱۳۸۴/۱۰/۱۳	۵۸۵	امیر سعید - پورداراب - نبی کریمی	فتح بستان (طریق القدس)	شرح حوادث آذر ۶۰	۱۶
	۱۳۸۵/۳/۳۰	۵۱۸	امیر سعید - پورداراب - نبی کریمی	حماسه شیاکوه	شرح حوادث دی ۶۰	۱۷
	۱۳۸۵/۳/۳۰	۴۲۹	امیر نبی کریمی - فرهاد بهروزی	نبرد خونین در جزایه	شرح حوادث بهمن ۶۰	۱۸

۱۹	شرح حوادث اسفند ۶۰	در راه پیروزی	امیر فرهاد بهروزی - سعید پورداراب	۶۵۸	۱۳۸۵/۷/۳۰	
۲۰	شرح حوادث فروردین ۶۱	فتح بزرگ	امیر نبی کریمی - سعید پورداراب	۱۱۲۷	۱۳۸۵/۷/۳۰	
۲۱	شرح حوادث اردیبهشت ۶۱	فاتحین شلمچه	امیر سعید پورداراب - نبی کریمی	۱۰۳۲	۱۳۸۵/۱۱/۳۰	اول - زمستان ۱۳۸۷
۲۲	شرح حوادث خرداد ۶۱	و خدا خرمشهر را آزاد کرد	امیر فرهاد بهروزی - نبی کریمی	۹۳۲	۱۳۸۵/۱۱/۳۰	
۲۳	شرح حوادث تیر ۶۱	رمضان در رمضان	امیر نبی کریمی	۸۸۷	۱۳۸۵/۱۱/۳۰	
۲۴	شرح حوادث مرداد ۶۱	و هنوز رمضان	امیر نبی کریمی	۷۰۵	۱۳۸۵/۱۱/۳۰	
۲۵	شرح حوادث شهریور ۶۱	حماسه‌ی دو سال حضور	امیر فرهاد بهروزی	۶۲۵	۱۳۸۶/۲/۳۰	
۲۶	شرح حوادث مهر ۶۱	مسلم بن عقیل، فراتسرا از شجاعت	امیر فرهاد بهروزی	۸۵۷	۱۳۸۶/۲/۳۰	
۲۷	شرح حوادث آبان ۶۱	پیروزی خون بر شمشیر در محرم	امیر سعید پورداراب	۶۳۹	۱۳۸۶/۲/۳۰	
۲۸	شرح حوادث آذر و دی ۶۱	طلوع فجر	امیر سعید پورداراب	۶۰۸	۱۳۸۶/۲/۳۰	
۲۹	شرح حوادث	نبرد در شرایط	امیر سعید	۸۲۲	۱۳۸۶/۷/۳۰	

دی و بهمن ۶۱	سخت	پورداراب			
۳۰ شرح حوادث اسفند ۶۲	سال سربلندی	امیر فرهاد بهروزی	۸۲۴	۱۳۸۶/۶/۳۰	
۳۱ شرح حوادث فروردین ۶۲	در امتداد فجر	امیر فرهاد بهروزی	۱۲۲۰	۱۳۸۶/۹/۳۰	
۳۲ شرح حوادث اردیبهشت ۶۲	حقیقت مقاومت	امیر فرهاد بهروزی	۹۵۸	۱۳۸۶/۹/۳۰	
۳۳ شرح حوادث خرداد ۶۲	ضربت جندالله	امیر نبی کریمی	۱۰۲۳	۱۳۸۶/۹/۳۰	
۳۴ شرح حوادث تیر ۶۲	والفجر ۲	امیر نبی کریمی	۱۱۷۱	۱۳۸۶/۱۲/۲۹	
۳۵ شرح حوادث مرداد ۶۲	والفجر ۳	امیر نبی کریمی	۱۷۳۸	۱۳۸۶/۱۲/۲۹	
۳۶ شرح حوادث شهریور ۶۲	نبرد خاموش	امیر سعید پورداراب	۹۳۵	۱۳۸۶/۱۲/۲۹	
۳۷ شرح حوادث مهر ۶۲	والفجر ۴	امیر سعید پورداراب	۱۰۱۳	۱۳۸۶/۱۲/۲۹	
۳۸ شرح حوادث آبان ۶۲	در آن سوی مرز	امیر فرهاد بهروزی	۱۱۰۸	۱۳۸۷/۴/۳۰	
۳۹ شرح حوادث آذر ۶۲	شیران دره شیلر	امیر فرهاد بهروزی	۱۰۶۶	۱۳۸۷/۴/۳۰	
۴۰ شرح حوادث دی ۶۲	جنون جلاد	امیر نبی کریمی	۸۵۱	۱۳۸۷/۴/۳۰	
۴۱ شرح حوادث بهمن ۶۲	مقابله به مثل	امیر نبی کریمی	۱۱۵۳	۱۳۸۷/۴/۳۰	
۴۲ شرح حوادث اسفند ۶۲	عملیات خیبر	امیر سعید پورداراب	۱۲۶۶	۱۳۸۷/۷/۳۰	
۴۳ شرح حوادث	پس لـرزهای	امیر سعید	۱۰۳۰	۱۳۸۷/۷/۳۰	

			پورداراب	مجنون	فروردین ۶۳	
۴۴	شرح حوادث اردیبهشت ۶۳	جنگ آب	امیر سعید پورداراب	۱۰۲۴	۱۳۸۷/۷/۳۰	
۴۵	شرح حوادث خرداد ۶۳	جنگ نفتکش‌ها	امیر نبی کریمی	۱۶۶۷	۱۳۸۷/۱۰/۳۰	
۴۶	شرح حوادث تیر ۶۳	خوف خفاش	امیر نبی کریمی	۱۴۶۶	۱۳۸۷/۱۰/۳۰	
۴۷	شرح حوادث مرداد ۶۳	دروغ بزرگ	امیر فرهاد بهروزی	۱۰۷۲	۱۳۸۷/۱۰/۳۰	
۴۸	شرح حوادث شهریور ۶۳	امتحان بزرگ	امیر فرهاد بهروزی	۱۲۸۶	۱۳۸۷/۱۰/۳۱	
۴۹	شرح حوادث مهر ۶۳	بیمارستان؛ عاشورایی دیگر	امیر فرهاد بهروزی	۱۶۳۲	۱۳۸۸/۱/۳۱	
۵۰	شرح حوادث آبان ۶۳	ارتش، درخور افتخار	امیر فرهاد بهروزی	۱۲۷۴	۱۳۸۸/۱/۳۱	
۵۱	شرح حوادث آذر ۶۳	هویت پنهان	امیر نبی کریمی	۱۲۴۵	۱۳۸۸/۴/۳۰	
۵۲	شرح حوادث دی ۶۳	تنگه هرمز؛ تضمین صدور نفت	امیر نبی کریمی	۱۱۶۵	۱۳۸۸/۴/۳۰	
۵۳	شرح حوادث بهمن ۶۳	در انتظار بدر	امیر سعید پورداراب	۱۱۱۷	۱۳۸۸/۴/۳۰	
۵۴	شرح حوادث اسفند ۶۳	عملیات بدر	امیر سعید پورداراب	۱۵۸۷	۱۳۸۸/۴/۳۰	
۵۵	شرح حوادث فروردین ۶۴	پاسخی درخور	امیر سعید پورداراب	۱۱۴۴	۱۳۸۸/۷/۳۰	
۵۶	شرح حوادث اردیبهشت ۶۴	تغییر موازنه‌ی قدرت	امیر سعید پورداراب	۱۰۱۱	۱۳۸۸/۷/۳۰	
۵۷	شرح حوادث	خرداد خونین	امیر فرهاد	۱۴۴۶	۱۳۸۸/۷/۳۰	

			بهروزی		خرداد ۶۴	
۵۸	شرح حوادث تیر ۶۴	عملیات قادر	امیر فرهاد بهروزی	۱۳۵۰	۱۳۸۸/۱۰/۳۰	
۵۹	شرح حوادث مرداد ۶۴	عاشورا در هور	امیر نبی کریمی	۱۷۱۲	۱۳۸۸/۱۰/۳۰	
۶۰	شرح حوادث شهریور ۶۴	خارک همچنان استوار و پابرجا	امیر نبی کریمی	۱۸۰۰	۱۳۸۸/۱۰/۳۰	
۶۱	شرح حوادث مهر ۶۴	دلبران دره دراز	امیر فرهاد بهروزی	۱۱۸۰	۱۳۸۹/۱/۳۰	
۶۲	شرح حوادث آبان ۶۴	جنگ و صلح تحمیلی	امیر فرهاد بهروزی	۱۰۸۹	۱۳۸۹/۱/۳۰	
۶۳	شرح حوادث آذر ۶۴	مویزه سرفراز مشمه‌ی تاریخ	امیر نبی کریمی	۱۳۵۴	۱۳۸۹/۱/۳۰	
۶۴	شرح حوادث دی ۶۴	راهیان کرمان	امیر نبی کریمی	۱۵۳۵	۱۳۸۹/۴/۳۰	
۶۵	شرح حوادث بهمن ۶۴	والفجر ۸	امیر سعید پورداراب	۱۶۵۳	۱۳۸۹/۴/۳۰	
۶۶	شرح حوادث اسفند ۶۴	والفجر ۹	امیر سعید پورداراب	۱۲۳۵	۱۳۸۹/۴/۳۰	
۶۷	شرح حوادث فروردین ۶۵	لیک یا امام	امیر احمد کریمی	۸۹۶	۱۳۸۸/۱۱/۷	
۶۸	شرح حوادث اردیبهشت ۶۵	رزم بی‌امان	امیر احمد کریمی	۱۳۵۶	۱۳۸۹/۲/۱۴	
۶۹	شرح حوادث خرداد ۶۵	ضربت قاطع	امیر احمد کریمی	۸۹۰	مرداد ۸۹	
۷۰	شرح حوادث تیر ۶۵	در دست اقدام	امیر احمد کریمی		آبان ۸۹	
۷۱	شرح حوادث مرداد ۶۵	نقطه‌ی عطف	امیر مسعود فرهمندزاده	۱۰۳۴	۱۳۸۸/۱۱/۷	

۷۲	شرح حوادث شهریور ۶۵	فرّ ماه	امیر مسعود فرهمنزاده	۱۱۲۷	۱۳۸۸/۱۲/۲۳
۷۳	شرح حوادث مهر ۶۵	پیروان محمد	امیر مسعود فرهمنزاده	۸۲۰	۱۳۸۹/۴/۷
۷۴	شرح حوادث آبان ۶۵	در دست اقدام	امیر مسعود فرهمنزاده		آبان ۸۹
۷۵	شرح حوادث آذر ۶۵	عجز شیطان	امیر حسین علی مصوری	۱۴۲۶	۱۳۸۹/۲/۸
۷۶	شرح حوادث دی ۶۵	سرنوشت	امیر حسین علی مصوری	۱۷۳۰	۱۳۸۹/۴/۱۴
۷۷	شرح حوادث بهمن ۶۵	انهدام	امیر حسین علی مصوری	۱۶۸۰	مرداد ۸۹
۷۸	شرح حوادث اسفند ۶۵	در دست اقدام	امیر حسین علی مصوری		آبان ۸۹

بدون شک تداوم این تلاش مستمر و حرکت تاریخی و ملی که در نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران جامه‌ی عمل به خود پوشید، جز با تدابیر بخردانه و حمایت‌های بی‌دریغ فرماندهان محترم نیروی زمینی ارتش و هیئت رئیسه‌ی محترم آن در بدو این حرکت و استمرار آن تا این لحظه امیران ناصر محمدی‌فر، محمدحسین دادرسی، سیدناصر حسینی، محمدعلی آرمانفر، زین‌العابدین مرادی، علی حسین‌پور، فرماندهی و هیئت رئیسه محترم نزاجا در زمان چاپ سوم مجموعه امیران احمدرضا پوردستان، کیومرث حیدری و محمدحسن باقری و انگیزه‌ی بلند محققین ارجمند در تدوین تاریخ مستند دفاع مقدس میسر نمی‌گردید.

بدون شک نقش مرکز اسناد انقلاب اسلامی، سازمان عقیدتی سیاسی ارتش و بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، از حیث در اختیار قرار دادن اسناد و مدارک موجود خود به صورت کاملاً آزاد بسیار حائز اهمیت است و از معاونت محترم انتشارات و معاونت محترم اطلاع‌رسانی مرکز اسناد انقلاب اسلامی برای چاپ و

انتشار این مجموعه، صمیمانه قدردانی به عمل می‌آید.

مرکز پژوهش‌های دفاع مقدس - معاونت عملیات

نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران

www.ketab.ir